

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Макро – та мікроекономіка

Назва дисципліни

Галузі знань D – Бізнес, адміністрування та право.

Спеціальність D1 – Облік і оподаткування.

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський).

Освітньо-професійна програма Облік і оподаткування

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС.

Шифр дисципліни ОЗП.02, **Мова навчання** – українська.

Статус дисципліни: обов'язкова (загальної підготовки).

Факультет Управління, адміністрування та туризму.

Кафедра Економічної теорії, підприємництва та торгівлі.

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Денна	1	2	4	120	50	16		34		70				+
Заочна	1	2	4	120	12	4		8		108				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» за спеціальністю D1 – Облік і оподаткування.

Програму склав канд. екон. наук, доцент

Сергій МОРОЗ

Схвалено на засіданні кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі

Протокол від 29.08.2025р. № 1

Зав. кафедри Лариса ЛЮБОХИНЕЦЬ

Робоча програма розглянута та схвалена Вченою радою факультету управління, адміністрування та туризму.

Голова Вченої ради

Євгеній РУДНІЧЕНКО

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування канд. екон. наук, доц.	Факультет економіки та управління		Лариса СКОРОБАГАТА
Гарант освітньо-професійної програми, канд. екон. наук, доц.	Факультет економіки та управління		Наталія ПОНОМАРЬОВА
Декан	Факультет економіки та управління		Віталій КАРПЕНКО

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку суспільства, характеризується поглибленням глобалізаційних процесів, зростанням ролі соціальних взаємодій, інтелектуального капіталу та інформаційних технологій, актуалізує потребу системного розвитку економічних знань. Це зумовлює необхідність комплексного аналізу економічних явищ і процесів як ключової складової життєдіяльності людини на мікро- та макроекономічному рівнях. Освоєння курсу мікро- та макроекономіки забезпечує формування у здобувачів освіти сучасного економічного мислення та надає їм теоретико-методологічні інструменти для ухвалення раціональних, обґрунтованих управлінських рішень у майбутній професійній діяльності. Мікро- та макроекономіка як фундаментальні компоненти економічної теорії формують у студентів економічних спеціальностей базові знання про закономірності функціонування економічної системи, поведінку її суб'єктів, а також роль ринкових механізмів і державного впливу у розвитку громадянського суспільства.

Навчальна дисципліна «Макро- та мікроекономіка» має виразний міждисциплінарний характер і посідає ключове місце у загальній підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю D1 «Облік і оподаткування» відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування».

Пререквізити – ОЗП.01 Політична економія та громадянське суспільство

Постреквізити – ОФП.03 Економіка підприємства, установ та організацій, ОФП.04 Управління кар'єрою; теорія та практика, ОФП.06 Бухгалтерський облік, ОФП.09 Оподаткування. ОФП.10 Маркетинг.

Відповідно до освітньої програми «Облік і оподаткування», дисципліна має забезпечити:

– компетентності: ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорії та методів економічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, ФК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

– **програмні результати навчання:** ПРН 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, ПРН 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування, ПРН 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, ПРН 17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

Мета дисципліни сформувані знання про поведінку економічних суб'єктів та функціонування національної економіки загалом, набуття знань і практичних умінь для прийняття обґрунтованих господарських рішень, аналізу ринкових процесів, розуміння сукупних показників та макроекономічного регулювання в умовах обмежених ресурсів.

Предмет дисципліни – закономірності та механізми функціонування суб'єктів національної економіки в умовах поєднання інструментів ринкового саморегулювання та державного впливу, з урахуванням факторів невизначеності й посилення глобальних економічних викликів.

Завдання дисципліни формування загальних і професійних компетентностей щодо розуміння процесів і проблем розвитку сучасної економіки на мікро- та макрорівнях, а також здатності застосовувати теоретичний інструментарій ринкової та державної економічної політики у практичній діяльності.

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *використовувати* категоріально-понятійний апарат мікро- та макроекономіки й володіти методологією економічного аналізу на макро- та мікрорівнях для дослідження поведінки

економічних агентів і функціонування національної економіки; *аналізувати* механізм ринкового ціноутворення на основі функцій попиту та пропозиції, *визначати* рівноважну ціну та рівноважний обсяг виробництва, *оцінювати* наслідки порушення ринкової рівноваги у формі дефіциту або надлишку товарів; *застосовувати* теорію поведінки споживача для аналізу вибору за умов обмеженості ресурсів; *оцінювати* економічну поведінку фірм за різних типів ринкових структур; *використовувати* систему національних рахунків для розрахунку та аналізу основних макроекономічних показників; *аналізувати* взаємозв'язок споживання, заощаджень та інвестицій, оцінювати їх вплив на сукупні видатки та рівноважний обсяг національного виробництва; *застосовувати* моделі макроекономічної рівноваги для пояснення коливань обсягів виробництва та рівня зайнятості; *аналізувати* функціонування грошового ринку, оцінювати вплив монетарної політики на економічну стабільність та інфляційні процеси; *оцінювати* роль фіскальної політики у макроекономічному регулюванні, визначати наслідки зміни податків і державних видатків для динаміки ВВП; *аналізувати* причини та наслідки макроекономічної нестабільності, рівень безробіття та інфляції, оцінювати їх соціально-економічні ефекти; *пояснювати* чинники довгострокового економічного зростання та економічного розвитку, оцінювати їх значення для підвищення добробуту суспільства.

4 СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Лекції	Практичні заняття	СРС
1 Предмет та методологія економічного аналізу на макро- та мікрорівнях	2	2	4	2	2	6
2 Ринкові попит та пропозиція: суть, еластичність та ринкова рівновага		2	4			7
3 Сукупний попит та сукупна пропозиція: суть, фактори, взаємодія	2	2	4	2	2	6
4 Теорія поведінки споживача	2	2	4			7
5 Теорія виробництва і витрат		2	4			7
6 Ринок досконалої конкуренції	2	2	4			7
7 Монопольний ринок		2	4			7
8 Фірми на ринку монополістичної конкуренції	2	2	4			6
9 Ринок олігополії	2	2	4			7
10 Макроекономічні показники в системі національних рахунків		2	5			7
11 Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі	2	2	5	2	2	6
12 Сукупні видатки та рівноважний ВВП. Моделі макроекономічної рівноваги.		2	5	7		
13 Грошовий ринок та монетарна політика держави	2	2	5	2	2	7
14 Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні		2	4			7
15 Макроекономічна нестабільність. Безробіття та інфляція	2	4	5	2	2	7
16 Довгострокове економічне зростання та економічний розвиток		2	5	7		
Разом години за семестр	16	34	70	4	8	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	К-ть год.
1	<p>Предмет та методологія економічного аналізу на макро- та мікрорівнях</p> <p>Предмет та завдання макро- та мікроекономічного аналізу. Макроекономіка і мікроекономіка як складові сучасної економічної теорії. Економічні відносини на макро- та мікрорівнях. Взаємозв'язок макро- і мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин. Види виробничих ресурсів. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів. Проблема обмеженості ресурсів та необхідність економічного вибору. Економічна ефективність. Модель і крива виробничих можливостей та їх аналітичне значення. Методологія економічного аналізу. Позитивний та нормативний аналіз. Становлення та розвиток макро- і мікроекономіки. Основні макроекономічні та мікроекономічні теорії сучасної світової економічної думки.</p> <p>Джерела: [3, с. 7–28; 4, с. 11–35; 6, с. 9–31; 8, с. 14–36]</p>	
2	<p>Ринкові попит та пропозиція: суть, еластичність та ринкова рівновага</p> <p>Ринковий попит: сутність, фактори формування, функція попиту, закон попиту та винятки з нього. Ринкова пропозиція: економічна сутність, функція пропозиції, фактори впливу, закон пропозиції. Ринкова рівновага та її характеристики. Стійкість і динамічність ринкової рівноваги. Павутиноподібна модель ринкової рівноваги. Порівняльна статика ринку. Рівновага в миттєвому, короткостроковому та довгостроковому періодах. Державне регулювання ринкового ціноутворення та його економічні наслідки. Порівняльний аналіз пропозиції приватного і державного секторів. Часткова та загальна рівновага. Взаємозв'язок і взаємозамінність ринків.</p> <p>Концепція еластичності економічних показників. Цінова еластичність попиту та її види. Еластичність попиту за доходом: типи, фактори та практичне застосування. Перехресна еластичність попиту та її економічна інтерпретація. Еластичність пропозиції. Еластичність пропозиції у короткостроковому та довгостроковому періодах. Практичне значення теорії еластичності попиту і пропозиції для економічного аналізу та економічної політики.</p> <p>Джерела: [3, с. 42–78; 4, с. 56–112; 5, с. 34–79; 6, с. 45–92]</p>	2
3	<p>Сукупний попит та сукупна пропозиція: суть, фактори, взаємодія</p> <p>Сукупний попит та його відмінність від ринкового попиту. Фактори формування сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Сукупна пропозиція та її економічна сутність. Модифікація кривої сукупної пропозиції. Сучасні теорії сукупної пропозиції. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Ефект храповика та його макроекономічні наслідки.</p> <p>Джерела: [1, с. 73–118; 2, с. 64–101; 7, с. 58–109; 8, с. 91–123]</p>	
4	<p>Теорія поведінки споживача</p> <p>Корисність в економічній теорії та проблема її виміру. Функція корисності. Перший і другий закони Госсена. Ординалістська теорія поведінки споживача. Споживчий надлишок. Криві байдужості та їх властивості. Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження споживача. Бюджетна лінія, її формула та графічне зображення. Ламана бюджетна лінія. Вплив зміни доходу на бюджетну лінію та структуру споживання.</p> <p>Оптимум і рівновага споживача. Внутрішня та кутова рівновага. Реакція споживача на зміну доходу. Крива «доход–споживання». Крива Енгеля та закон Енгеля. Інтерпретація кривої Енгеля Торнквістом. Реакція споживача на зміну ціни. Крива «ціна–споживання». Побудова кривої попиту. Ефект заміщення та ефект доходу. Товар Гіффена і парадокс Гіффена. Ефекти доходу і заміщення за Слуцьким та Хіксом. Рівняння Слуцького.</p> <p>Джерела: [3, с. 81–116; 4, с. 118–176; 5, с. 82–129; 6, с. 95–141]</p>	2

5	<p>Теорія виробництва і витрат</p> <p>Виробнича функція: сутність, властивості та види. Сукупний, середній та граничний продукт. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Ізокванта та гранична норма технічного заміщення. Ламана ізокванта. Ізокоста: сутність, графічне та алгебраїчне подання. Рівновага виробника та її економічна, графічна й алгебраїчна інтерпретація. Крива «шлях розвитку». Ефект масштабу виробництва: постійна, спадна та зростаюча віддача від масштабу. Причини позитивного та негативного ефекту масштабу. Витрати виробництва: сутність, структура та класифікація. Витрати у короткостроковому та довгостроковому періодах. Виручка і прибуток. Загальна, середня та гранична виручка. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Правило максимізації прибутку.</p> <p>Джерела: [3, с. 119–154; 4, с. 181–238; 5, с. 132–186; 6, с. 145–198]</p>	2
6	<p>Ринок досконалої конкуренції</p> <p>Ознаки та умови досконалої конкуренції. Основні правила функціонування ринкових структур. Попит на продукцію фірми в умовах досконалої конкуренції. Поведінка підприємства у короткостроковому періоді: максимізація прибутку, мінімізація збитків, умови закриття фірми. Рівновага фірми у короткостроковому періоді та її варіанти. Пропозиція фірми у короткостроковому та довгостроковому періодах. Аналіз фірми в довгостроковому періоді. Рівновага галузі у довгостроковому періоді. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Переваги та недоліки досконалої конкуренції</p> <p>Джерела: [3, с. 157–181; 4, с. 242–287; 5, с. 190–226; 6, с. 201–238]</p>	
7	<p>Монопольний ринок</p> <p>Ринок чистої монополії та його характерні риси. Ознаки чистої монополії. Бар'єри входу до монопольного ринку. Попит і дохід фірми-монополіста. Види монополій. Максимізація прибутку в умовах монополії. Збитки монополіста. Показники монопольної влади: індекс Лернера та індекс Херфіндаля–Хіршмана. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Принципи монопольного ціноутворення. Цінова дискримінація. Особливості функціонування монополізованих ринків. Суспільні втрати від монополії. Антимонопольне законодавство та обмеження монопольної влади. Модель монопсонії. Крива пропозиції для монопсонії. Соціальна ціна монопсонії.</p> <p>Джерела: [3, с. 184–205; 4, с. 291–332; 5, с. 229–261; 6, с. 241–276]</p>	2
8	<p>Фірми на ринку монополістичної конкуренції</p> <p>Монопольстична конкуренція: сутність, умови виникнення та характерні риси. Попит на продукцію фірми в умовах монополістичної конкуренції. Формування ціни та обсягів випуску. Короткострокова рівновага фірми. Довгострокова рівновага фірми. Надлишкові потужності. Збиткова монополістично-конкурентна фірма. Нецінова конкуренція. Реклама та витрати реалізації.</p> <p>Джерела: [3, с. 208–228; 4, с. 336–365; 5, с. 264–293; 6, с. 279–304]</p>	
9	<p>Ринок олігополії</p> <p>Олігополія: економічна сутність, характерні ознаки та причини виникнення. Цінова конкуренція в умовах олігополії. Модель дуополії Курно: договірна та конкурентна рівновага. Моделі олігополістичного ціноутворення. Цінові війни. Олігополія в контексті теорії ігор. Дилема ув'язнених як приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Ламана крива попиту та негнучкість цін. Картелі, теорія змови, картельні союзи. Умови та чинники формування картелю. Показники монопольної влади. Ціноутворення за принципом «витрати плюс». Модель рівноваги олігополії. Криві реагування. Оптимум за Нешем. Модель Бертрана. Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії.</p> <p>Джерела: [3, с. 231–252; 4, с. 368–401; 5, с. 296–329; 8, с. 145–176]</p>	2

10	<p>Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні макроекономічні показники та методи їх визначення. Валовий внутрішній продукт і валовий національний продукт, їх економічна сутність та відмінності. Методи обчислення ВВП і ВВП. Індекси в макроекономічному аналізі. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП та його аналітичне значення. Джерела: [1, с. 21–68; 2, с. 18–63; 7, с. 17–55; 8, с. 39–74]</p>	
11	<p>Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі Функції споживання та заощадження в макроекономічному аналізі. Середня та гранична схильність до споживання і заощадження. Сучасні теорії споживання та їх еволюція. Інвестиційна функція та фактори її визначення. Взаємозв'язок інвестицій і заощаджень у класичній та кейнсіанській теоріях. Похідні інвестицій та їх економічний аналіз. Парадокс ощадливості. Мультиплікатор інвестицій та мультиплікаційні ефекти. Модель акселератора. Взаємодія мультиплікатора та акселератора. Мультиплікатор відкритої економіки. Джерела: [1, с. 121–167; 2, с. 105–149; 7, с. 112–158; 8, с. 179–214]</p>	2
12	<p>Сукупні видатки та рівноважний ВВП. Моделі макроекономічної рівноваги. Макроекономічна рівновага національного ринку та методи її аналізу. Модель загальної рівноваги Леона Вальраса. Модель міжгалузевого балансу В. Леонтьєва та її практичне застосування. Сукупні видатки та їх структура. Формування рівноважного ВВП. Модель «кейнсіанський хрест». Інфляційний та рецесійний розриви. Графік Хікса–Хансена для ринку товарів і платних послуг. Крива IS. Джерела: [1, с. 170–216; 2, с. 152–196; 7, с. 161–207; 8, с. 217–252]</p>	
13	<p>Грошовий ринок та монетарна політика держави Структура сучасної грошово-кредитної системи. Механізм функціонування грошового ринку. Грошова маса та грошова база. Теорії попиту на гроші. Операційний і спекулятивний попит на гроші. Грошова пропозиція та інструменти грошово-кредитної політики. Модель рівноваги грошового ринку MD–MS. Модель Хікса–Хансена для ринку грошей і цінних паперів. Крива LM. Загальна рівновага товарного і грошового ринків. Модель IS–LM. Інвестиційна пастка та пастка ліквідності. Модель рівноваги трьох ринків Манделла–Флемінга: товарного, грошового та світового. Джерела: [1, с. 219–271; 2, с. 199–247; 7, с. 210–261; 8, с. 255–296]</p>	
14	<p>Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні. Фіскальна політика та її види. Інструменти фіскальної політики. Автоматична фіскальна політика та її стабілізаційна роль. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики. Необхідність доповнення автоматичних стабілізаторів дискреційною політикою. Дискреційна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків. Складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Стимулююча податкова політика та її бюджетні наслідки. Крива Лаффера. Державний бюджет і бюджетний дефіцит. Причини виникнення та економічні наслідки дефіциту бюджету. Концепції збалансування державного бюджету. Державний борг, його види та економічні наслідки. Ефект витіснення. Управління державним боргом. Джерела: [1, с. 274–318; 2, с. 250–292; 7, с. 264–307; 8, с. 299–338]</p>	2

15	<p>Макроекономічна нестабільність. Безробіття та інфляція</p> <p>Макроекономічна нестабільність та її прояви. Економічні цикли та циклічні коливання, їх види та фази. Теоретичні моделі ділового циклу Дж. М. Кейнса. Модель Самуельсона–Хікса. Теорія ділового циклу Н. Калдора. Гнучкі ціни та модель реального ділового циклу. Державне антициклічне регулювання. Суперечності та обмеження антициклічної економічної політики.</p> <p>Зайнятість і безробіття. Безробіття: його сутність та види. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне, природне. Закон та крива Оукена. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Ринок робочої сили. Попит на робочу силу. Пропозиція робочої сили. Умови рівноваги на ринку робочої сили.</p> <p>Державна політика у сфері зайнятості населення. Фактори та соціально-економічні наслідки диференціації доходів. Показники вимірювання нерівності доходів: крива Лоренца та коефіцієнт Джинні. Система соціального захисту населення. Соціальна політика держави, її основні напрями та проблемні аспекти реалізації.</p> <p>Інфляція як макроекономічне явище: економічна сутність, причини виникнення та класифікація. Показники та методи вимірювання інфляційних процесів. Інфляційний і дефляційний розриви. Формування інфляційних очікувань. Структурна інфляція. Взаємозв'язок бюджетного дефіциту та інфляції. Інфляційний податок і сеньйораж. Крива Лаффера в контексті інфляційного оподаткування. Принцип Фішера. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика та її значення для макроекономічної стабілізації. Режим інфляційного таргетування. Крива Філіпса та її сучасні інтерпретації. Теорії адаптивних і раціональних очікувань.</p> <p>Джерела: [1, с. 321–367; 2, с. 295–331; 7, с. 310–343; 8, с. 341–376]</p>	2
16.	<p>Економічна динаміка та економічне зростання</p> <p>Економічне зростання як категорія макроекономічного аналізу. Сучасні тенденції розвитку економік та рівні продуктивності праці. Фактори і джерела зростання реального національного доходу. Показники та темпи економічного зростання.</p> <p>Моделі економічного зростання та їх аналітичне значення. Спрощені моделі рівноважного розвитку економіки. Концепції рівноважного зростання за відсутності технічного прогресу: неокласичні та посткейнсіанські підходи. Модель економічного зростання Р. Солоу. «Золоте правило» нагромадження капіталу як критерій максимізації споживання.</p> <p>Роль держави у регулюванні економічного зростання. Концепція сталого розвитку та її економічні засади. Альтернативні моделі економічного зростання в умовах глобальних трансформацій.</p> <p>Джерела: [1, с. 370–418; 2, с. 334–366; 7, с. 346–379; 8, с. 379–406]</p>	
Разом		16

Перелік оглядових лекцій для здобувачів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	К-ть год.
1.	Предмет та методологія економічного аналізу на макро- та мікрорівнях. Ринкові попит та пропозиція: суть, еластичність та ринкова рівновага. Сукупний попит та сукупна пропозиція: суть, фактори, взаємодія. Теорія поведінки споживача. Теорія виробництва і витрат. Ринок досконалої конкуренції Джерела: [1-8].	2
2.	Монопольний ринок. Фірми на ринку монополістичної конкуренції. Ринок олігополії. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі. Сукупні видатки та рівноважний ВВП. Моделі макроекономічної рівноваги Джерела: [1-8].	2
Разом		4

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для здобувачів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема та зміст практичного заняття	К-ть год.
1	Об'єкт, предмет і методичний інструментарій економічного аналізу на мікро- та макрорівнях 1 Предмет та завдання макро- та мікроекономічного аналізу 2 Види виробничих ресурсів. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів. 3 Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору. Модель і крива виробничих можливостей, їх основні функції в економічному аналізі. 4 Методологія економічного аналізу на макро- та мікроекономічному рівні. Позитивний та нормативний аналіз. 5 Становлення та розвиток макро- та мікроекономіки. Основні макроекономічні та мікроекономічні теорії сучасної світової думки. Джерела: [3, с. 7–28; 4, с. 11–35; 6, с. 9–31; 8, с. 14–36]	2
2	Механізми формування ринкового попиту і пропозиції: еластичність та умови досягнення рівноваги 1 Ринковий попит: суть, фактори впливу, функція, закон попиту та виключення з нього. 2 Ринкова пропозиція: суть, функція, фактори впливу та закон пропозиції. 3 Ринкова рівновага та її характеристика 4 Стійкість і динамічність ринкової рівноваги. Павутиноподібна модель ринкової рівноваги. 5 Порівняльна статика ринку. Рівновага у миттєвому, короткому і довготривалому періодах. 6 Державне регулювання ринкового ціноутворення та його наслідки. Порівняльний аналіз пропозиції приватного та державного секторів. 7 Часткова та загальна рівновага. Взаємозамінність ринків. 8 Концепція еластичності взаємозв'язаних показників. 9 Цінова еластичність попиту 10 Еластичність попиту за доходом, типи, фактори, практичне застосування. 11 Перехресна (взаємна) еластичність попиту 12 Еластичність пропозиції. Еластичність у короткостроковому та довгостроковому періодах. 13 Практичне значення теорії еластичності попиту та пропозиції. Джерела: [3, с. 42–78; 4, с. 56–112; 5, с. 34–79; 6, с. 45–92]	2

3	<p>Сукупний попит і сукупна пропозиція в макроекономіці: детермінанти та взаємодія</p> <p>1 Сутність сукупного попиту і його відмінність від ринкового попиту: суть, фактори впливу, крива сукупного попиту</p> <p>2 Сукупна пропозиція та модифікація кривої сукупної пропозиції. Сучасні теорії сукупної пропозиції.</p> <p>3 Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Ефект храповика.</p> <p>Джерела: [1, с. 73–118; 2, с. 64–101; 7, с. 58–109; 8, с. 91–123]</p>	2
4	<p>Мікроекономічні моделі споживчої поведінки та прийняття рішень</p> <p>1 Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Функція корисності, перший та другий закони Госсена.</p> <p>2 Ординалістська теорія поведінки споживача. Споживчий надлишок.</p> <p>3 Криві байдужості, їх властивості. Карта кривих байдужості.</p> <p>4 Бюджетне обмеження і можливості споживача.</p> <p>5 Бюджетна лінія, її формула та графічне зображення. Ламана бюджетна лінія. Вплив зміни доходу споживача на розташування бюджетної лінії та процес споживання.</p> <p>6 Оптимум споживача, рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретація; різні випадки досягнення рівноваги: внутрішня та кутова.</p> <p>7 Реакція споживача на зміну доходу. Крива «доход-споживання». Функція попиту від доходу: крива Енгеля та закон Енгеля. Крива Енгеля в інтерпретації Торнквіста.</p> <p>8 Реакція споживача на зміну ціни. Крива «ціна-споживання». Побудова кривої попиту на основі кривої «ціна-споживання».</p> <p>9 Ефект заміщення та ефект доходу. Товар Гіффена. Парадокс Гіффена. Ефект заміни та ефект доходу за Слуцьким. Рівняння Слуцького. Ефект доходу та ефект заміни за Хіксом.</p> <p>Джерела: [3, с. 81–116; 4, с. 118–176; 5, с. 82–129; 6, с. 95–141]</p>	2
5	<p>Виробничий процес підприємства: теорія витрат і результативності</p> <p>1 Виробнича функція: поняття, властивості, види. Сукупний, середній та граничний продукт. Закон спадної граничної продуктивності (віддачі) змінного фактора виробництва. Ізокванта, гранична норма технічного заміщення. Ламана ізокванта.</p> <p>2 Ізокоста: сутність, графічне та алгебраїчне зображення.</p> <p>3 Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація. Крива «шлях розвитку».</p> <p>4 Закон ефекту масштабу та форми його прояву: постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу, причини позитивного та негативного ефекту від масштабу.</p> <p>5 Витрати виробництва, їх сутність, структура та їх класифікація. Витрати виробництва у короткостроковому та довгостроковому періодах</p> <p>6 Виручка та прибуток. Поняття загальної, середньої та граничної виручки. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Правило максимізації прибутку.</p> <p>Джерела: [3, с. 119–154; 4, с. 181–238; 5, с. 132–186; 6, с. 145–198]</p>	2

6	<p>Функціонування ринку досконалої конкуренції та поведінка фірми</p> <p>1 Ознаки та умови досконалої конкуренції. Основні правила ринкових структур. Попит фірми в умовах досконалої конкуренції.</p> <p>2 Ринкова поведінка підприємства у короткому періоді: максимізація прибутку, мінімізація збитків, закриття фірми:</p> <p>3 Рівновага фірми в короткостроковому періоді. Варіанти рівноваги фірми в короткостроковому періоді.</p> <p>4 Пропозиція фірми в короткому та довгостроковому періодах.</p> <p>5 Аналіз фірми в довгостроковому періоді. Рівновага галузі в довгостроковому періоді.</p> <p>6 Ефективність ринку досконалої конкуренції. Переваги та недоліки досконалої конкуренції.</p> <p>Джерела: [3, с. 157–181; 4, с. 242–287; 5, с. 190–226; 6, с. 201–238]</p>	2
7	<p>Монополія як форма ринкової структури та особливості ціноутворення</p> <p>1 Характерні риси ринку чистої монополії. Ознаки «чистої монополії», бар'єри вступу до монопольного ринку. Попит та дохід фірми-монополіста. Основні види монополій.</p> <p>2 Максимізація прибутку в умовах монополії. Збитки монополістів.</p> <p>3 Показники монопольної влади: Індекс Лернера. Індекс Херфіндаля-Хіршмана.</p> <p>4 Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах.</p> <p>5 Принципи ціноутворення в умовах монопольної влади. Цінова дискримінація.</p> <p>6 Особливості функціонування монополізованих ринків. Суспільні втрати від діяльності монополіста.</p> <p>7 Антимонopolьне законодавство: заходи по недопущенню монополізму та обмеженню монопольної влади.</p> <p>8 Модель моносонії. Крива пропозиції для моносонії. Соціальна ціна моносонії</p> <p>Джерела: [3, с. 184–205; 4, с. 291–332; 5, с. 229–261; 6, с. 241–276]</p>	2
8	<p>Діяльність фірм у середовищі монополістичної конкуренції</p> <p>1 Суть, умови виникнення і характерні риси монополістичної конкуренції.</p> <p>2 Крива попиту на продукцію в умовах монополістичної конкуренції. Визначення ціни та обсягів випуску в умовах монополістичної конкуренції.</p> <p>3 Короткострокова рівновага в умовах монополістичної конкуренції.</p> <p>4 Довгострокова рівновага в умовах монополістичної конкуренції. Надлишкові потужності. Збиткова монопольно-конкурентна фірма.</p> <p>5 Нецінова конкуренція. Реклама. Витрати реалізації.</p> <p>Джерела: [3, с. 208–228; 4, с. 336–365; 5, с. 264–293; 6, с. 279–304]</p>	2
9	<p>Олігополістичний ринок: стратегічна взаємодія та моделі поведінки фірм</p> <p>1 Олігополія: суть, характерні ознаки, причини виникнення. Цінова конкуренція.</p> <p>2 Модель дуополії Курно: договірна й конкурентна рівновага.</p> <p>3 Моделі олігополістичного ціноутворення. Цінові війни. Олігополія з погляду теорії ігор. «Дилема ув'язнених» – приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Аналіз ламаної лінії попиту. Негнучкість цін. Картелі. Теорія змови. Картельні союзи. Умови та чинники формування картелю. Показники монопольної влади. Ціноутворення за принципом «витрати плюс».</p> <p>4 Модель рівноваги олігополії. Модель дуополії Курно, рівновага Курно. Криві реагування, оптимум за Нешем. Модель Бертрана.</p> <p>5 Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії.</p> <p>Джерела: [3, с. 231–252; 4, с. 368–401; 5, с. 296–329; 8, с. 145–176]</p>	2

10	<p align="center">Система національних рахунків і ключові макроекономічні індикатори</p> <p>1 Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи системи національних рахунків.</p> <p>2 Основні макроекономічні показники та методи їх визначення.</p> <p>3 Валовий національний продукт (ВНП) і методи його обчислення.</p> <p>4 Індeksi в макроекономічному аналізі. Дефлятор ВВП.</p> <p align="center">Джерела: [1, с. 21–68; 2, с. 18–63; 7, с. 17–55; 8, с. 39–74]</p>	2
11	<p align="center">Макроекономічний аналіз споживання, заощаджень та інвестиційних процесів</p> <p>1 Макроекономічний аналіз функцій споживання та заощадження. Сучасні теорії споживання та їх розвиток.</p> <p>2 Інвестиційна функція та фактори її визначення. Зв'язок інвестицій та заощаджень в класичній та кейнсіанській теоріях.</p> <p>3 Похідні інвестицій та їх аналіз. Парадокс ощадливості</p> <p>4 Мультиплікатор інвестицій та мультиплікаційні ефекти</p> <p>5 Модель акселератора. Модель взаємодії мультиплікатора-акселератора.</p> <p>6 Мультиплікатор відкритої економіки.</p> <p align="center">Джерела: [1, с. 121–167; 2, с. 105–149; 7, с. 112–158; 8, с. 179–214]</p>	2
12	<p align="center">Формування сукупних видатків і визначення рівноважного обсягу ВВП: макроекономічні моделі</p> <p>1 Макроекономічна рівновага національного ринку та її аналіз.</p> <p>2 Модель загальної рівноваги Леона Вальраса. Модель В.Леонтєва «Міжгалузевого балансу» та її практичне використання</p> <p>3 Сукупні видатки і рівноважний ВВП.</p> <p>4 Модель «кейнсіанський хрест».</p> <p>5 Рецесійний та інфляційний розриви.</p> <p>6 Графік Хікса-Хансена для ринку товарів та платних послуг – крива IS.</p> <p align="center">Джерела: [1, с. 170–216; 2, с. 152–196; 7, с. 161–207; 8, с. 217–252]</p>	2
13	<p align="center">Грошовий сектор економіки та інструменти монетарної політики держави</p> <p>1 Структура сучасної грошово-кредитної системи. Механізм функціонування грошового ринку. Грошова маса. Грошова база.</p> <p>2 Теорії попиту на гроші. Структура попиту на гроші: операційний та спекулятивний попит на гроші.</p> <p>3 Сутність грошової пропозиції та інструменти регулювання грошово-кредитної політики.</p> <p>4 Модель рівноваги грошового ринку MD-MS. Модель Хікса-Хансена для ринку грошей та цінних паперів - крива LM.</p> <p>5 Загальна рівновага товарного та грошового ринків. Модель IS-LM. Інвестиційна пастка та пастка ліквідності.</p> <p>6 Модель рівноваги трьох ринків Манделла-Флемінга: товарного, грошового, світового.</p> <p align="center">Джерела: [1, с. 219–271; 2, с. 199–247; 7, с. 210–261; 8, с. 255–296]</p>	2

14	<p>Фіскальні механізми державного впливу на макроекономічну динаміку</p> <p>1 Фіскальна політика та її види. Інструменти фіскальної політики</p> <p>2 Автоматична фіскальна політика. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою.</p> <p>3 Дискреційна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор збалансованого бюджету.</p> <p>4 Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки стимулюючої податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету.</p> <p>5 Фіскальна політика та державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення та економічні наслідки. Концепції збалансування державного бюджету.</p> <p>6 Державний борг: суть, види, економічні наслідки Державний борг та ефекти витіснення. Управління державним боргом.</p> <p>Джерела: [1, с. 274–318; 2, с. 250–292; 7, с. 264–307; 8, с. 299–338]</p>	2
15	<p>Прояви макроекономічної нестабільності: безробіття та інфляційні процеси</p> <p>1 Макроекономічна нестабільність. Циклічні коливання та їх види.</p> <p>2 Моделі ділового циклу Дж.М. Кейнса, Самуельсона-Хікса.</p> <p>3 Теорія ділового циклу Калдора. Гнучкі ціни та теорія (модель) реального ділового циклу.</p> <p>4 Державне антициклічне регулювання та його протиріччя.</p> <p>5 Зайнятість і безробіття. Повна зайнятість, неповна зайнятість, надмірна зайнятість.</p> <p>6 Безробіття: його сутність та види. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі.</p> <p>7 Закон та крива Оукена. Економічні та соціальні наслідки безробіття.</p> <p>8 Ринок робочої сили. Попит на робочу силу. Пропозиція робочої сили. Умови рівноваги на ринку робочої сили.</p> <p>Джерела: [1, с. 321–367; 2, с. 295–331; 7, с. 310–343; 8, с. 341–376]</p>	2
16	<p>Прояви макроекономічної нестабільності: безробіття та інфляційні процеси</p> <p>1 Державна політика зайнятості. Причини та наслідки нерівномірного розподілу доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джинні. Соціальний захист населення.</p> <p>2 Соціальна політика держави: напрямки та проблеми.</p> <p>3 Інфляція: сутність, причини та види. Методи вимірювання, види та типи інфляції. Інфляційний податок та сеньйораж. Крива Лаффера для інфляційного податку. Принцип Фішера</p> <p>4 Інфляційний та дефляційний розриви. Інфляційні очікування. Структурна інфляція. Дефіцити державних бюджетів та інфляція.. Соціально-економічні наслідки інфляції.</p> <p>5 Антиінфляційна політика держави та її роль у стабілізації економіки. Політика інфляційного таргетування.</p> <p>6 Крива Філіпса та її модифікація. Теорії адаптивних та раціональних очікувань</p> <p>Джерела: [1, с. 321–367; 2, с. 295–331; 7, с. 310–343; 8, с. 341–376]</p>	2

17	<p style="text-align: center;">Довгострокові чинники економічного зростання та стратегії економічного розвитку</p> <p>1 Макроекономічна сутність економічного зростання. Темпи економічного зростання.</p> <p>2 Моделювання економічного зростання. Спрощені моделі рівноважного зростання економіки. Рівноважне зростання без технічного прогресу: неокласичні моделі та посткейнсіанські моделі.</p> <p>3 Модель економічного зростання Р. Солоу. «Золоте правило» нагромадження як критерій максимізації рівня споживання.</p> <p>4 Державне регулювання економічного зростання. Стратегія сталого економічного розвитку.</p> <p>5 Альтернативні моделі економічного зростання.</p> <p style="text-align: center;">Джерела: [1, с. 370–418; 2, с. 334–366; 7, с. 346–379; 8, с. 379–406]</p>	2
Разом		34

Перелік практичних занять для здобувачів заочної форми здобуття освіти

№ з/п	Теми практичного заняття	К-ть год.
1.	<p>Предмет та методологія економічного аналізу на макро- та мікрорівнях. Ринкові попит та пропозиція: суть, еластичність та ринкова рівновага. Сукупний попит та сукупна пропозиція: суть, фактори, взаємодія.</p> <p style="text-align: center;">Джерела: [1-8].</p>	2
2	<p>Теорія поведінки споживача. Теорія виробництва і витрат. Ринок досконалої конкуренції. Монопольний ринок. Фірми на ринку монополістичної конкуренції. Ринок олігополії</p> <p style="text-align: center;">Джерела: [1-8].</p>	2
3	<p>Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Споживання, заощадження та інвестиції в макроекономічному аналізі. Сукупні видатки та рівноважний ВВП. Моделі макроекономічної рівноваги</p> <p style="text-align: center;">Джерела: [1-8].</p>	2
4	<p>Грошовий ринок та монетарна політика держави. Фіскальна політика в макроекономічному регулюванні. Макроекономічна нестабільність. Безробіття та інфляція. Довгострокове економічне зростання та економічний розвиток</p> <p style="text-align: center;">Джерела: [1-8].</p>	2
Разом		8

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до виконання практичних робіт, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних домашніх завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи для здобувачів: – денної форми здобуття освіти становить 70 годин; заочної 108 годин. Вона включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійного опрацювання окремих тем та питань;
- опрацювання навчальної літератури при підготовці до практичного заняття;
- виконання домашнього завдання;
- підготовка до поточного тестового контролю;
- підготовка до проведення контрольних заходів (написання контрольної роботи), іспит тощо).

Здобувачі заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для

навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи здобувачів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 1. Вибір індивідуального завдання	4
2	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 2. Підготовка до практичного заняття. Підбір літературних джерел для виконання індивідуального завдання	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 3, виконання домашнього завдання (розв'язання задач), підготовка до практичного заняття	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 4, підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання (розв'язання задач)	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 5. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання (розв'язання задач).	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 6. Підготовка до практичного заняття.	4
7	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 7. Підготовка до практичного заняття.	4
8	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 8. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестування з т.1-9	4
9	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 9. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання.	5
10	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 10. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ	4
11	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 11. Підготовка до практичного заняття.	4
12	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 12. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання.	5
13	Опрацювання теоретичного матеріалу по темі 13. Підготовка до практичного заняття, виконання домашнього завдання (розв'язання задач).	4
14	Опрацювання теоретичного матеріалу 14. Підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ	4
15	Опрацювання теоретичного матеріалу 15. Підготовка до контрольної роботи	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу 16. Підготовка до практичного заняття. Оформлення та здача ІДЗ	4
17	Підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування з т.9-16	4
Разом		70

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

6 ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів, зокрема, лекції проводяться в основному словесними методами та з використанням комп'ютерних інформаційних технологій, наочних методів (слайдів), пояснення,

бесіди; практичні заняття – з використанням ситуацій вправ, дискусій і мають за мету – формування системи знань про механізм функціонування ринку; аналіз поведінки агентів ринку в умовах обмежених ресурсів та альтернативних варіантів їх використання; формування економічного світогляду студента, надання йому можливості зрозуміти сутність економічного буття суспільства.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів письмової контрольної роботи;
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання;
- оцінювання результатів вирішення проблемних ситуацій;
- оцінювання результатів виконання та захисту контрольної роботи студентами заочних форми здобуття освіти.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях, вирішенні проблемних питань за допомогою кейс-методу).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати реферат або тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-

яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ekonomika-dlya-vsih>, <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5124>), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем з кожного виду навчальної роботи (робота) і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна робота може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної кожному виду навчальної роботи.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених цією Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю 9.8), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Таблиця 9.1 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у 2 семестрі

Аудиторна робота								Контрольні заходи		Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
Практичні заняття (мінімум – 8 контрольних точок)								Тестовий контроль	Контроль на робота	ІДЗ*	Іспит	Сума балів
1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-17	T1-8	T9-16			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	24-40	60-100**
24-40								6-10	3-5	3-5	24-40	

Примітка: * ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; Т* – тема навчальної дисципліни;

** За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці 9.8.

Таблиця 9.2 – Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота				Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль	Разом
Практичне заняття				Контрольна робота		Тестовий контроль		Іспит	Сума балів
1	2	3	4	Якість виконання	Захист роботи	T1-8	T9-16		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)									
3-5	3-5	3-5	3-5	9-15	3-5	3-5	3-5	30-50	60-100
12-20				12-20		6-10		30-50	

Оцінювання якості виконання та захисту контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань: теоретичного, проблемного питання та практичного (рішення задачі). Варіанти контрольних робіт та зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються повнота відповіді на питання - якість її виконання та захист. Структура оцінювання контрольної роботи наведені в табл. 9.3

Таблиця 9.3– Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання	3	4	5
Проблемне питання	3	4	5
Практичне завдання	3	4	5
Всього балів за виконання	9	12	15
За захист	3	4	5

Примітка. *Позитивний бал за виконання контрольної роботи, відмінний від мінімального (9 балів) та максимального (15 балів), знаходиться в межах 10-14 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання та захист контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням наведених у таблиці 9.4 критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання результатів навчання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями (табл.9.4)

Таблиця 9.4 – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє аналізувати помилки та виправляти їх. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Письмова контрольна робота здобувачів денної форми оцінюється комплексно з урахуванням всіх завдань та із застосуванням критеріїв, наведених в таблиці 9.4.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці 9.4 критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, середній – 8 балів, максимальний – 10 балів). При підготовці тез

доповідей на конференцію у якості ІДЗ здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (10) за його виконання.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця 9.5 – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця 9.6 – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми здобуття освіти (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Таблиця 9.7 – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми здобуття освіти (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	9	12	15
Теоретичне питання № 2	9	12	15
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	30	40	50

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені у табл.9.4.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця 9.8 – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	<i>Відмінно/Excellent</i> – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		<i>Добре/Good</i> – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		<i>Задовільно/Satisfactory</i> – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	<i>Незадовільно/Fail</i> – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		<i>Незадовільно/Fail</i> – Результати навчання відсутні

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем вищої освіти сумі балів відповідно до таблиці 9.8.

10 ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Теоретична сутність, внутрішня структура та принципи формування системи національних рахунків. Ключові агрегати СНР і способи їх обчислення.
2. Підходи до визначення валового національного продукту та система базових макроекономічних тотожностей.
3. Цінові індекси в макроекономічному аналізі та їх взаємозв'язок із валовим національним продуктом. Процентні ставки та їх роль у макроекономіці.
4. Комплекс показників оцінювання стану та динаміки розвитку національної економіки.
5. Ринковий попит і пропозиція: економічний зміст, закони формування та чинники впливу.

6. Ринкова рівновага та її параметри: рівноважна ціна, дефіцит і надлишок, концепції формування рівноваги за Вальрасом і Маршаллом.
7. Вплив зрушень попиту та пропозиції на параметри ринкової рівноваги. Наслідки їх одночасної зміни.
8. Типологія галузевої рівноваги та проблема її стабільності. Павутиноподібна модель ринку.
9. Порівняльно-статичний аналіз ринку. Наслідки державного втручання в механізм ціноутворення.
10. Сукупний попит і сукупна пропозиція: макроекономічний зміст та визначальні фактори.
11. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Модель AD–AS. Ефект храповика та сфери його застосування.
12. Кардиналістський і ординалістський підходи до аналізу корисності. Закони Госсена.
13. Ординалістська теорія споживчого вибору: криві байдужості, їх характеристики, взаємозамінність і взаємодоповнюваність благ.
14. Бюджетне обмеження споживача та умови досягнення рівноваги в ординалістській моделі.
15. Реакція споживача на зміну доходу. Крива Енгеля та функції Торнквіста.
16. Поведінка споживача за умов зміни цін. Формування індивідуальної кривої попиту.
17. Ефекти доходу і заміщення. Парадокс Гіффена. Рівняння Слуцького. Надлишки споживача і виробника.
18. Прийняття споживчих рішень в умовах ризику та невизначеності. Значення інформації у виборі.
19. Підприємство як елемент ринкової системи. Виробнича функція та її властивості. Ізокванти.
20. Закон спадної граничної продуктивності. Сукупний, середній і граничний продукти.
21. Технічне заміщення факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення.
22. Віддача від масштабу виробництва та крива довгострокового розвитку фірми.
23. Витрати виробництва: сутність, класифікація та принцип мінімізації витрат. Ізокоста та її параметри.
24. Умови рівноваги виробника. Критерії максимізації прибутку.
25. Довгострокові витрати фірми: економічний зміст кривих LRAC, LRTC, LRMC.
26. Доходи фірми та їх види. Прибуток: економічна природа, типи та парадокс прибутку.
27. Досконала конкуренція: передумови існування, правила функціонування та попит на продукцію фірми.
28. Поведінка фірми в короткостроковому періоді: вибір між прибутком, збитками та виходом з ринку.
29. Рівновага конкурентної фірми у короткостроковому періоді та її можливі варіанти.
30. Формування пропозиції фірми в коротко- та довгостроковій перспективах.
31. Аналіз діяльності фірми та рівновага галузі у довгостроковому періоді.
32. Економічна ефективність ринку досконалої конкуренції.
33. Монополія та ринкова влада. Показники концентрації та попит на монопольний продукт.
34. Визначення оптимальної ціни та обсягу виробництва за умов чистої монополії.
35. Максимізація прибутку монополістом і довгострокова монопольна рівновага.
36. Цінова політика монополії. Форми та наслідки цінової дискримінації.
37. Монопсонія та її соціально-економічні наслідки.
38. Втрати суспільного добробуту від монополії та антимонопольне регулювання.
39. Монополістична конкуренція: умови виникнення та ключові риси.
40. Попит, ціноутворення та обсяги виробництва в умовах монополістичної конкуренції.

41. Короткострокова рівновага монополістично конкурентної фірми.
42. Довгострокова рівновага та проблема надлишкових потужностей.
43. Нецінова конкуренція, реклама та витрати обігу.
44. Економічна ефективність монополістичної конкуренції.
45. Олігополія: причини виникнення, ринкова поведінка та рівновага в короткостроковому періоді.
46. Моделі Курно, Штакельберга і Бертрана. Цінові війни.
47. Стратегічна поведінка олігополістів та проблема змов.
48. Моделі олігополістичного ціноутворення та оцінка їх ефективності.
49. Теорія ігор в економічному аналізі. Картелі та їх функціонування.
50. Функції споживання та заощадження. Сучасні теорії споживчої поведінки.
51. Інвестиції та їх взаємозв'язок із заощадженнями. Парадокс ощадливості.
52. Похідні інвестиції та механізм акселерації.
53. Мультиплікатор інвестицій і мультиплікативні ефекти. Теорема Хаавельмо.
54. Макроекономічна рівновага: сутність і методи аналізу.
55. Загальна економічна рівновага: моделі Вальраса і Леонтьєва.
56. Кейнсіанська модель рівноваги. Інфляційний і рецесійний розриви.
57. Рівновага на товарному ринку та побудова кривої IS.
58. Сучасна грошово-кредитна система та її трансформація в умовах фінансової нестабільності.
59. Теорії попиту на гроші та їх макроекономічне значення.
60. Грошова пропозиція та інструменти монетарної політики.
61. Рівновага на грошовому ринку. Формування кривої LM.
62. Модель IS–LM за умов фіксованих і гнучких цін.
63. Механізми відновлення рівноваги. Інвестиційна пастка та пастка ліквідності.
64. Модель Манделла–Флемінга у відкритій економіці.
65. Дискреційна фіскальна політика: цілі та інструменти.
66. Автоматичні стабілізатори та фіскальна політика вмонтованої стабілізації.
67. Фіскальна політика пропозиції. Крива Лаффера.
68. Бюджетний дефіцит і державний борг. Концепції збалансування бюджету.
69. Макроекономічна нестабільність та циклічні коливання.
70. Теорії ділового циклу: Кейнса, Самуельсона–Хікса, Калдора.
71. Антициклічне регулювання економіки: напрями та обмеження.
72. Безробіття: сутність, форми та закон Оукена.
73. Ринок праці та моделі його рівноваги.
74. Соціальна політика та проблема справедливого розподілу доходів.
75. Інфляція: показники, причини та види.
76. Антиінфляційна політика: інструменти та стратегії.
77. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Модифікації кривої Філіпса.
78. Економічне зростання: сутність, показники та фактори.
79. Некейнсіанські та неокласичні моделі економічного зростання.
80. Роль інституцій у забезпеченні ефективного функціонування ринкової економіки.
81. Інформаційна асиметрія та її вплив на ринкові результати.
82. Екстерналії та державні механізми їх внутрішньої корекції.
83. Публічні блага та проблеми їх фінансування.
84. Поведінкова економіка та відхилення від раціональної моделі споживача.
85. Трансакційні витрати та їх значення для економічного вибору.
86. Роль фінансових ринків у забезпеченні економічного зростання.
87. Макроекономічні наслідки глобалізації для національних економік.
88. Інновації як фактор довгострокового економічного розвитку.
89. Сталий розвиток та його макроекономічні виміри.
90. Суть економічного зростання та його основні показники. Фактори впливу на економічного зростання.

11 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Освітній процес з дисципліни з дисципліни «Макро- та мікроекономіка» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані:

1. Макроекономіка: методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни студентами економічних спеціальностей / Л. С. Любохинець, А. В. Мейш, С. Й. Ядуха. – Хмельницький : ХНУ, 2020. – 87 с.

2. Мікроекономіка: методичні вказівки до вивчення дисципліни студентами економічних спеціальностей / С.В. Мороз, Л.Б. Бушовська. – Хмельницький : ХНУ, 2019. – 148 с.

3. Макро – та мікроекономіка. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни для студентів неекономічних спеціальностей / Л.С. Любохинець, Л.М. Бабич, В.В. Нікулін. – Хмельницький : ХНУ, 2017.

Методичне забезпечення також розміщене в модульному середовищі для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmn.edu.ua>

12 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни не потребує спеціального матеріально технічного забезпечення.

13 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Козакова О. М., Забарна Е. М. Макроекономіка : підручник. Стереотипне видання. Суми : Університетська книга, 2025. 428 с. ISBN 978-966-289-243-7.

2. Макроекономіка і основи глобалізації : навчальний посібник / за ред. Н. Б. Решетняк, С. О. Климової. – Харків: Видавництво Іванченка І. С. 2024. – 336 с.

3. Макро- та мікроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, А. В. Литвиненко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доцента М. А. Машенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 214 с

4. Мікроекономіка: підручник / За заг. ред. А.І. Ігнатюк. Київ : Видавництво. Ліра-К, 2023. 420 с.

5. Мікроекономіка : навч. посіб. / С. В. Васильєв, Є. А. Кобець, О. О. Масляєва. Дніпро: ДДАЕУ, 2024. 310 с.

6. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с.

7. Тюхтенко Н. А. Макроекономіка : навчальний посібник (стереотипне видання) / Н. А. Тюхтенко, К. М. Синякова. — Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2025. — 352 с. — ISBN 978-966-289-087-7.

8. Якобчук В.П., Ходаківський Є.І., Литвинчук І.Л. та ін. І72 Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні : навч. посіб. / В.П. Якобчук, Є.І. Ходаківський, І.Л. Литвинчук, Л.І.Симоненко, В.А. Довженко, О.В. Захаріна, С.В. Тищенко, О.В. Іванюк, І.В. Кравець, Н.С. Пугачова; за заг. ред. В.П. Якобчук. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. – 406 с. ISBN 978-617-520-076-6

Додаткова

1. Базилінська О.Я. Макроекономіка. Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2013. – 442с

2. Економічна теорія. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.М.Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 206с.

3. Макроекономіка та макроекономічна політика : навч. посібник / за ред. А.Ф. Мельник. – К. : Знання, 2011. – 699с.

4. Макроекономіка. Навчальний посібник. / за ред. М.І. Макаренко – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 216с.

5 Мороз. С.В., Гончар О.І. Використання макроекономічного підходу при оцінці ділової активності бізнесу. Вісник ХНУ 2025. №6 с. 617-623 doi.org/10.31891/2307-5740-2025-348-6-88

6. Мороз С.В., Іжевський П.Г. Економічні передумови та обґрунтування забезпечення енергетичної безпеки населення в Україні/ С.В. Мороз, П.Г. Іжевський // Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022 рік, т7. №3 с.170-179

DOI: [10.36887/2415-8453-2022-3-23](https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-23)

7. Мороз С.В. Безробіття в Україні: виклики сучасності / С.В. Мороз// Вісник Хмельницького національного університету. 2022. №6, т. 1- с.102-109

DOI: [10.31891/2307-5740-2022-312-6\(1\)-15](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(1)-15)

8. Мороз С.В. Зима В.М. Цінова дискримінація на ринку електроенергії України/ С.В. Мороз, В.М. Зима// Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки – 2021. №6, т.1 - с. 163-171

DOI:[10.31891/2307-5740-2021-300-6-27](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-300-6-27)

9. Мороз С.В., Мейш А.В., Вовкотруб К.В. Наслідки державного регулювання цін / С.В. Мороз, А.В. Мейш, К.В. Вовкотруб // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки – 2021. №5, т.2 - с. 114-120

DOI:[10.31891/2307-5740-2021-298-5\(2\)-18](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(2)-18)

14 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/plage_lib.php
2. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://library.khmnu.edu.ua/#>.